

НОВИЙ ПОГЛЯД НА МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

NEW VIEW OF THE MECHANISMS OF INNOVATIVE PROCESSES ACTIVATION IN ENTERPRISE MANAGEMENT

Полінкевич О.М. Механізми адаптації бізнес-процесів промислових підприємств до нової економіки : монографія / О.М. Полінкевич. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2014. – 448 с.

У сучасному цивілізованому суспільстві наукові та бізнесові кола все більше уваги приділяють механізмам, які активізують інноваційну активність, підвищують конкурентоспроможність, сприяють інтеграційним процесам у світовий економічний простір. Інноваційна діяльність, успішну реалізацію якої обумовлюють інноваційні процеси, стала визначальною при виборі стратегій управління підприємством. Зважаючи на стрімкий розвиток інновацій у всіх секторах економіки, видах економічної діяльності, орієнтацію уряду країни на інноваційну модель розвитку держави, докладання максимальних зусиль щодо вступу України до ЄС, розробка науково-методологічних підходів у сфері активізації інноваційних процесів на підприємствах є нагальною та економічно доцільною. Цій актуальній проблемі присвячено низку науково-дослідницьких робіт, які формують науково-методологічні підходи та власне бачення шляхів вирішення окреслених проблем.

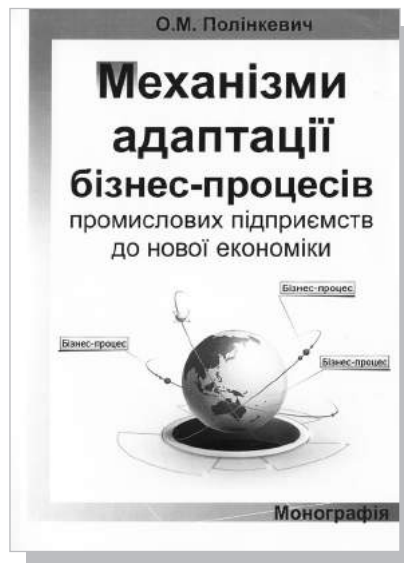
Новий погляд на механізми активізації інноваційних процесів в управлінні підприємством запропонувала к.е.н., доцент Луцького НТУ О.Полінкевич.¹ Її підхід відзначається послідовно логічною завершеною: від теоретико-методологічного обґрунтування активізації інноваційних процесів в управлінні підприємством в умовах економіки знань до розробки стимулюючих механізмів активізації інноваційних процесів, які готові до впровадження на машинобудівних підприємствах.

Зважаючи, що інноваційні процеси сприяють конкурентоспроможності, пришвидшують інтеграційні процеси, велику увагу О.Полінкевич зосеред-

жує на напрацюваннях теоретико-методологічних засад механізмів активізації інноваційних процесів в управлінні підприємством. Зокрема, цінними є наукові висновки автора щодо доцільності використання таких понять, як «інноваційний бізнес-процес», «гуманно-індивідуальний механізм», «гуманно-суспільний механізм». Вони поняття по-новому висвітлюють процеси на промислових підприємствах з позиції їхньої цінності та корисності для підприємства, вказують, що визначальну роль мають відігравати замовники та кінцеві споживачі. Саме цим інституційним одиницям економіки автор відводить ключове значення й щодо механізмів ціноутворення на інноваційну продукцію, зазначає про необхідність врахування економічного, екологічного, соціального ефектів. І при цьому доводить, що керівництво бізнес-процесів при прийнятті управлінських рішень має спиратися не лише на індивідуальні інтереси, а й на інтереси територіальної громади.

Методологічне підґрунтя вивчення інноваційних бізнес-процесів промислового підприємства спирається на дослідженні зовнішнього середовища, стратегічного потенціалу, рівня задоволення кінцевих споживачів, побудові нейронних мереж та використанні теорії нечіткої логіки. Такий підхід, на нашу думку, всебічно дозволяє підійти та врахувати не лише вплив економіки знань, а й внутрішні зміни і саму постачальницько-збутову та сервісну політику підприємства. Це є вкрай важливим у сучасному економічному просторі, зважаючи на розвиток світогосподарських зв'язків.

Безумовно, позитивної оцінки заслуговує така важлива для нас, читачів, особливість монографії, як наявність значного фактологічного матеріалу,

¹ Полінкевич О.М. Механізми адаптації бізнес-процесів промислових підприємств до нової економіки : монографія / О.М. Полінкевич. – Луцьк : РВВ Луцького НТУ, 2014. – 448 с.

статистичних даних не лише в розрізі України та її областей, а й європейських країн. Такий підхід дозволяє здійснювати узагальнення, виділяти тенденції змін та враховувати під час прийняття управлінських рішень світові тенденції розвитку економіки.

З практичної точки зору корисним та придатним для використання бізнесовими структурами є розроблені механізми активізації інноваційних процесів, які включають загально визначені елементи та специфічні блоки. До останніх належать: підмеханізми інноваційних основних бізнес-процесів, інноваційних допоміжних бізнес-процесів, інноваційних обслуговуючо-господарських та обслуговуючо-виробничих бізнес-процесів, інноваційного управління та розвитку, компонент «структурні зрушення», «алгоритмізація масиву інформації». На нашу думку, такий підхід абсолютно новий в економічній науці та є важливим внеском у її розвиток. Виділення цих компонентів обґрунтовано результатом впровадження інновацій. Заслуговує на увагу авторський підхід, який визначає, що бізнесові кола під час прийняття рішень щодо впровадження інновацій мають враховувати той момент, що результат використання інновацій у допоміжних та обслуговуючих бізнес-процесах машинобудівних підприємств може бути і негативним за умови, якщо ці процеси принесуть позитивний результат під час їхнього виростання в основних бізнес-процесах та бізнес-процесах управління й розвитку. Така теза є принципово новою. На нашу думку, авторський підхід сприятиме активізації інноваційних процесів на підприємствах, стане тим важелем, який схилить управлінців приймати інноваційні проекти з вищим рівнем ризику, ніж середній, впроваджувати їх у всіх бізнес-процесах та орієнтуватися на показники оцінки не лише окремих процесів, а загалом по підприємству. Для цього доцільним є використання певного набору показників, який би найбільш точно висвітлював всі зміни процесів під впливом інновацій. Таким набором показників, на нашу думку, є той, що запропонований О.Полінкевич, а саме: ліквідності та платоспроможності (коефіцієнт покриття); фінансової стійкості (коефіцієнт фінансової стійкості); рентабельності (рентабельність підприємства, власного капіталу, діяльності); інновативності (ефективність та привабливість інновацій); ефективності використання ресурсів від реалізації (фондовіддача активів, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу); інвестиційної політики підприємства (коефіцієнт оновлення основних засобів, коефіцієнт зносу основних засобів); ефективності інноваційних проектів в уніфікованих та середньозважених показниках (чиста приведена вартість, термін окупності, рентабельність інвестицій, внутрішня норма доходності). Варті

уваги висновки автора про використання уніфікованих коефіцієнтів порівняння, які визначаються через техносціальну продуктивність підприємства та приводять до зіставної величини результату впровадження інновацій на різних підприємствах за КВЕД, чисельністю працівників, середньорічним обсягом реалізованої продукції, величиною основних фондів. Така розробка вирішила важливу науково-практичну проблему – адекватного порівняння інноваційних проектів у різних економічних суб'єктів. Разом з тим запропонований новаторський підхід до алгоритмізації використання техносціальної продуктивності підприємства.

Важко не помітити, що в останні два десятиліття в науковій літературі, присвяченій питанням конкурентоспроможності як на макrorівні, так і на мікрорівні, основна частина висновків спирається на праці М.Портера, незважаючи на значні методологічні, теоретичні прогалини в його концепції конкурентоспроможності. Не винятком є й робота О.Полінкевич, в якій вона оцінює процеси кластеризації лише за «діамантом» Портера.

Разом з тим хотілося б порушити і деякі питання, які, на нашу думку, заслуговують подальшого переосмислення автором та є дискусійними. Так, залишаються незрозумілими показники виміру рівня духовності й освіченості як складові техносціальної продуктивності підприємства. Припущення автора щодо прямолінійної залежності між ними і рівнем оплати праці, на нашу думку, не має економічного обґрунтування та є спірним.

Загалом слід зазначити, що О.Полінкевич проробила величезну дослідницьку роботу, монографія є системним і комплексним дослідженням актуальної проблеми. У ній запропоновано новий погляд на механізми активізації інноваційних процесів в управлінні підприємством, зроблено спробу висвітлити їх у теоретико-методологічному та науково-методичному аспектах, а також довести значущість апробацією результатів дослідження у практичній діяльності машинобудівних підприємств. Це дозволило здійснити вагомий внесок у сучасну теорію економіки, який забезпечує побудову нової парадигми економічної думки.

Такий підхід відкриває нові перспективи та новий вимір окресленої проблематики, яка зацікавить широке коло спеціалістів, промисловців, представників місцевих органів влади і самоврядування, економістів, менеджерів, керівників та засновників підприємств, науковців.

Богдан АНДРУШКІВ,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту інноваційної діяльності та підприємництва Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, заслужений діяч науки і техніки України